

Neljapäev, 12. veebruar 2015

P8_TA(2015)0038

Ashias kadunud inimeste massihauad Ornithi külas Küprose okupeeritud osas

Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2015. aasta resolutsioon Ashias kadunud isikute massihaudade kohta Ornithi külas Küprose okupeeritud osas (2015/2551(RSP))

(2016/C 310/08)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 15. märtsi 2007. aasta resolutsiooni Küprosel teadmata kadunud isikute kohta ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse ÜRO peasekretäri asjakohaseid aruandeid ⁽²⁾, ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone ⁽³⁾ ning rahvusvahelisi algatusi Küprosel teadmata kadunud isikute saatuse uurimiseks ⁽⁴⁾,
 - võttes arvesse Euroopa Inimõiguste Kohtu 10. mai 2001. aasta ⁽⁵⁾ ja 10. jaanuari 2008. aasta otsust ⁽⁶⁾ Küprosel teadmata kadunud isikute kohta ning Euroopa Inimõiguste Kohtu suurkoja 12. mai 2014. aasta otsust kohtuasjas Küpros vs. Türgi,
 - võttes arvesse oma 18. juuni 2008. aasta resolutsiooni teadmata kadunud isikute kohta Küprosel ⁽⁷⁾,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A6-0139/2008),
 - võttes arvesse oma 9. juuni 2011. aasta deklaratsiooni Küprosel teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni töö kohta,
 - võttes arvesse kadunud isikute suhtes kohaldatavat nii tavaõiguse kui lepinguõiguse alast rahvusvahelist humanitaarõigust;
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Türgi kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et Türgi õhujõud pommitasid 14. augustil 1974 Ashia küla; arvestades, et 21. augustil 1974 viis Türgi seal läbi sunniiviisilise massilise evakueerimise; arvestades, et 28. augustil 1974 toimus elanike lõplik väljasaatmine külast;
- B. arvestades, et 1974. aastal läks Ashia küla elanikest kaduma 106 isikut vanuses 11–84 aastat;
- C. arvestades, et 2009. aasta kevadel viis Küprosel teadmata kadunud isikutega tegelev komisjon läbi Ashia külast 4 km lääne poole asuva Ornithi küla piirkonna uurimise; arvestades, et leiti neli matmispaika, millest kaks olid veekaevud, ning massihaudade paigad; arvestades, et DNA testid kinnitasid, et nendest paikadest leitud säilmed kuulusid 21. augustil 1974 Ashia külast teadmata kadunud isikute loetellu kuulunud 71 tsiviilisikule;
- D. arvestades, et tõendid viitavad sellele, et kaks massihauda oli eelnevalt lahti kaevatud; arvestades, et säilmed olid tahtlikult eemaldatud ja viidud teadmata asukohta;

⁽¹⁾ ELT C 301 E, 13.12.2007, lk 243.

⁽²⁾ Eelkõige kõige hiljutisem raport ÜRO operatsiooni kohta Küprosel (S/2008/353), IV ptk.

⁽³⁾ Eelkõige 13. juuni 2008. aasta resolutsioon 1818 (2008).

⁽⁴⁾ Küprosel teadmata kadunud isikutega tegelev komisjon: <http://www.cmp-cyprus.org>

⁽⁵⁾ Küprosel teadmata kadunud isikutega tegelev komisjon: <http://www.cmp-cyprus.org>

⁽⁶⁾ Varnava ja teised vs. Türgi, nr 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 ja 16073/90; apellatsiooniprotsess pooleli.

⁽⁷⁾ ELT C 286 E, 27.11.2009, lk 13.

Neljapäev, 12. veebruar 2015

- E. arvestades, et oma armastatud sugulaste saatuse osas aastakümneid teadmatutes elanud perekondade suur piin ja kannatused jätkuvad siiani, ning arvestades, et seetõttu tuleb teha kõik jõupingutused teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni uurimise kiirendamiseks;
- F. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus on otsustanud, et Küprose kreeklaste ja nende sugulaste puhul on jätkuvalt rikutud konventsiooni artiklit 2 (õigus elule) seoses Türgi ametivõimude suutmatusena viia läbi tulemuslik uurimine eluohtlikus olukorras kadunud Küprose kreeklaste asukohta ja saatuse kohta, artiklit 5 (õigus isikuvabadusele ja turvalisusele) seoses Türgi ametivõimude suutmatusena viia läbi nende kadunud Küprose kreeklaste asukohta ja saatuse uurimine, kelle suhtes on väidetud, et nad olid oma kadumise hetkel Türgi kinnipidamisasutuses; ning artiklit 3 (ebainimliku või alandava kohtlemise keeld), sest Türgi ametivõimud andsid sugulaste tegelike muredega seoses teavet nii vähe, et selle võib liigitada ebainimlikuks kohtlemiseks;
- G. arvestades, et juhtusid, kui säilmete matmiseks saab üle anda ainult osalised luustikusäilmed, saab pidada lõpetatuks alles siis, kui kõigi kadunud isikute identifitseeritavad säilmed on leitud;
- H. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus on otsustanud, et Türgi kui Küprose põhjaosa *de facto* okupatsioonijõu ülesanne on uurida kadunud isikute asukohta ja saatust ning toetada teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni tööd;
- I. arvestades, et kadunud isikute probleem on humanitaarküsimus, mis tuleneb teadmata kadunud isikute sugulaste õigusest saada teada nende saatuse kohta;
- J. arvestades, et isikute kadumise katsumus Küprosel algas 1964. aastal väikese arvu isikute kadumisega mõlemast kogukonnast ning saavutas ligikaudu 2000 kadunud isikuga oma haripunkti pärast Türgi sõjalist sissetungi 1974. aastal, mis tõi kaasa saare jätkuva lõhestatuse;
- K. arvestades, et juba mitme aastakümne jooksul on jäänud kadunuks kokku 2 001 küproslast, neist 1 508 Küprose kreeklast ja 493 Küprose türklast;
1. mõistab hukka Ornithi säilmete ümberpaigutamise ja sarnased meetmed, mis on kadunud isikute väärkuse tugev haavamine ning oma lähedaste surma tegelikke põhjuseid teada soovivate perekondade õiguste jäme rikkumine; väljendab oma kaastunnet kõigile kadunud isikute perekondadele, kes elavad endiselt teadmatutes;
 2. rõhutab, et säilmete ümberpaigutamine ja sarnased teod võivad olla suureks takistuseks kõigi Küprosel kadunud isikute saatuse raskendatud ja keerulise protsessi läbiviimisele ning võivad seda veelgi raskendada;
 3. rõhutab probleemi kiireloomulisust seoses kadunud isikute perekondadega 41 aastat pärast nende isikute kadumist ning rõhutab, et aega on jäänud väga vähe, sest järjest vähem tunnistajaid ja sugulasi on veel elus; kutsus üles selgitama viivitamata ja täielikult välja kadunud isikute saatust;
 4. kiidab Küprosel teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni tööd ning rõhutab tema tegevuse intensiivistamise tähtsust, sest poolte kadunud isikute asukoht tuleb kindlaks teha ning rohkem kui kahe kolmandiku säilmed tuleb veel identifitseerida;
 5. rõhutab, et Küprosel teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni töö sõltub kõigi kaasatud osaliste täielikust toetusest ja koostööst ning tunneb sellega seoses heameelt ELi eraldatud vahendite üle ning palub, et nende eraldamist jätkataks;
 6. märgib, et Küprosel teadmata kadunud isikutega tegelev komisjon on palunud kõigil, kes teavad midagi võimalike matmispaikade kohta, võtta ühendust komisjoni uurijatega; kutsus Türgit ja selle valitsust üles lõpetama viivitamata säilmete minemaviimist massihaudadest ning järgima rahvusvahelist õigust, rahvusvahelist humanitaarõigust ja Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid ning edendama sel eesmärgil kolmeosalise teadmata kadunud isikutega tegeleva komisjoni jõupingutusi, andes täieliku juurdepääsu sõjaväearhiividele ja militaaraladele, et võimaldada ekshumeerimist; kutsus Türgit üles täitma täielikult talle Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusega pandud otsust kadunud isikute perekondadele hüvitise maksmise kohta;

Neljapäev, 12. veebruar 2015

7. kutsub Türgit üles andma ilma põhjendamatu viivitusega juurdepääsu militaaraladena määratletud aladele ja on teavet selle kohta, et seal võivad asuda kadunud isikute matmispaigad; rõhutab, et Türgi sõjavägi peaks pakkuma ja jagama vanu militaarkaarte ja andma täieliku juurdepääsu oma arhiividele, et soodustada veel avalikustamata matmispaikade leidmist;
 8. nõuab tungivalt, et kõik ELi liikmesriigid ratifitseeriks eelisjärjekorras kõigi isikute kaitsmist kadunuks jääma sundimise eest käsitleva rahvusvahelise konventsiooni ning kutsub Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles toetama konventsiooni alusel asutatud ÜRO pealesunnitud kadumisi käsitleva komitee tööd;
 9. tuletab meelde kõigile osalistele ja kõigile, kellel on või kellel oleks võimalik saada isiklikele teadmistele, arhiividele, lahinguvälja aruannetele või kinnipidamiskohtade andmetele tuginedes mis tahes teavet või tõendeid, et nad esitaksid need edasise viivitusega Küprosel teadmata kadunud isikutega tegelevale komisjonile;
 10. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, Türgi valitsusele ja parlamendile, ning tuletab meelde kõigile riikidele Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga pandud tingimusteta kohustust täita otsuseid kohtuasjades, milles nad on olnud osalised.
-